

ENERJİ VERİMLİLİĞİ STRATEJİ BELGESİ TASLAĞI GÖRÜŞLERE AÇILDI...

Ticarileşme verimliliği engellemesin!

Hüseyin YEŞİL

TMMOB Yönetim Kur. Üyesi ve EVKK Temsilcisi

TBMM'de 18 Nisan 2007 tarihinde kabul edilen 5627 sayılı "Enerji Verimliliği Kanunu" ve 25 Ekim 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Enerji Kaynaklarının ve Enerji Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına İlişkin Yönetmelik" hükümleri TMMOB'ye bağlı Makina Mühendisleri Odası (MMO) ve Elektrik Mühendisleri Odası'na (EMO) çeşitli yükümlülükler getirmektedir. Ayrıca yasa gereği kurulan Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu'nda (EVKK) da TMMOB bir üye ile temsil edilmektedir. Kurul yılda 4 kez toplanarak enerji verimliliği konusunda yapılan çalışmaları değerlendirir; yasa ve yönetmelik gereği alınması gereken kararları alır.

TMMOB ve bağlı odaları, yıllardır iktidarların "enerji politikalarını" değerlendirerek, gereken uyarıları yapmakta, alternatif önerilerini de sunmaktadırlar. Bu sadece bu dönem hükümetinin bu alandaki politikalarına ilişkin bir tutum da değildir. AKP Hükümeti'nin enerji alanındaki politikalarını ve uygulamalarını kamu yararını gözeterek değerlendirdiğimizde pek çok sıkıntı bulunmaktadır. Bu sorunları da TMMOB'a bağlı odalar her ortamda demokratik haklarını kullanarak dile getirmektedirler. Buna rağmen iktidarların enerji alanındaki iki yasasına TMMOB ve bağlı odalarının eleştirileri olmakla birlikte destek verilmiş ve sürecin içinde yer alınmıştır. Bunlar;

"Enerji Verimliliği" ve "Yenilenebilir Enerji Kaynakları" yasalarıdır. Hazırlanma sürecine ve yasaların uygulanması sırasındaki yapılan yanlışlara itirazlarımız olsa da söz konusu iki yasaya kamu yararı gereği destek verdik ve uygulamada bu temel anlayışa aykırı hareket edilmediği sürece destek verilmesi mümkün olacaktır.

Özellikle enerjinin verimli kullanılmasının, sadece çıkarılan yasa ve yönetmeliklerle sağlanamayacağı bilinmelidir. Asıl iş, bu yasa ve yönetmeliklerin gereğinin hızlı bir şekilde yapılması ve uygulamada ortaya çıkan engellerin bir an önce ortadan kaldırılmasıdır. Bunun için de meslek örgütleri başta olmak üzere tarafların görüş ve önerilerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Eğitim kârı etüd-projeji gölgeledi

Örneğin çıkarılan yasa ve yönetmelikte bütün itirazlarımıza rağmen üniversiteler ve meslek odalarının yanında "Enerji Yöneticiliği Sertifikası" eğitimlerini vermek üzere Enerji Verimliliği Danışman (EVD) şirketlerine de yer verilmiştir. Bu düzenleme, enerji verimliliği konusunda eğitim sürecinin ticarileştirilmesi nedeniyle asıl amaca ulaşmayı engelleyecek çeşitli sıkıntılar yaratmış bulunmaktadır. Edindiğimiz bilgilere göre söz konusu şirketler asıl işleri olan etüd proje ve danışmanlık yapmaktan ziyade eğitim verme konusuna yönelmişlerdir. Tabi burada yönetmelikte yer alan, EIE laboratuvarı gibi kamu kaynaklarının bu şirketlere kullandırılmasına olanak tanıyan hükümlerin şirketlerin eğitim alanına yönelmesinde büyük bir etken olduğunu düşünmüyoruz. Gerek EVKK'daki görüşmelerde gerekse de Elektrik İşleri Etüd Idaresi (EİE) ile yapılan ikili görüşmelerde ilgililer bu konunun düzeltileceğine dair irade gösterileceğini belirtmişlerdir.

Yasa ve yönetmelik gereği "Enerji Yöneticiliği Sertifikası" eğitimleri için yetki verilmesi gereken iki meslek odasından şu anda MMO yetkilendirilmiş, EMO ise önümüzdeki günlerde başvurusunu yenileyecektir.

EMO'nun da Aralık 2010 tarihinde yapılacak olan EVKK toplantısında yetkilendirilmesi yönünde karar alınması beklenmektedir.

"Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2010-2023" belgesi, hazırlık aşamasında EVKK'nın ve EVKK'da yer alan kurumların görüş ve değerlendirmesine su-

EMO'nun yönetmeliğe ilişkin diğer itiraz noktaları

■ Eylem planlarında yer alan uygulamaya yönelik konulardaki denetim ve kontrol mekanizmaları çok iyi tanımlanmalı.

■ Bedeli 2.5 milyon TL'nin üzerindeki verimlilik artırıcı projelerin kurumlar vergisi indiriminden yararlanmasına ilişkin düzenlemede 2010 yılı bedel için baz alınmalı, diğer yıllar için TÜFE, TEFE artışı gibi bir değerle bedel artırılmalı.

■ Kullanım alanı 10 bin metrekarenin üzeri olarak tanımlanan binalar için 2023 yılına kadar enerji verimli sistemlerin kullanılmasını öngören

■ Uygulamanın 2010 yılında başlaması öngörülürken, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'nde mevcut binalar için 2017 yılına kadar süre tanınması çelişki yaratmaktadır.

■ Bina sahiplerinin piyasanın kar tercihlerine terk edilmesini önleyecek önlemleri tanımlayacak düzenlemeye yer verilmeli.

■ 2010 yılındaki yapı stoğunun en az 4'te 1'inin 2023 yılına kadar, yıllık enerji ihtiyacının en az yüzde 20'sini yenilenebilir enerji kaynaklardan elde etmesine yönelik düzenlemedeki yapı stoğu ifadesi daha net tanımlanmalı.

hedefte kullanım alanı kriteri en az 5 bin metrekareye kadar indirilerek kapsama alanı genişletilmeli.

Tüketicileri koruyucu önlemler alınmalı

■ Eylem planına tüketiciyi koruyucu önlemler eklenmeli.

Akıllı sayaç tanımı yerine çok terimli ya da çok zamanlı sayaç tanımlaması kullanılmalı.

■ Elektrikli hibrit araçların özendirilmesi göz önüne alınırken, bu araçların şarj edilmesine yönelik istasyonların kurulmasında elektrik şebekelerine etkileri analiz edilmeli ve ulaşım master planında bu husus dikkate alınmalı. Ayrıca motorlu binek araçlarda da yakıt sisteminin periyodik kontrolü ve km/litre oranının ölçülerek performans değerlendirmesi yapılmalı.

■ İşbirliği yapılacak kuruluşlar içerisinde TMMOB (ilgili odalar) dahil edilmeli.

■ Plan işleminin tamamlanması süresi için, belgenin yayımı tarihinden itibaren 36 ay olarak öngörülen süre, yeni binalarda enerji kimlik belgesi uygulamasına 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren başlanacak olması ile çelişmektedir.

nuldu. TMMOB adına bu konudaki görüş ve öneriler de EMO ve MMO'nun çalışmaları olarak EVKK sekreteryasını yürüten EİE'ye sunuldu. EMO'nun görüşünde, düzeltilmesi istenilen bazı teknik konular yanında,

enerji verimliliği uygulamalarına zarar verecek temel bir politik anlayışa karşı eleştiriler dile getirilerek, strateji belgesinden

çıkartılması önerildi. Belgenin özüne ilişkin bu temel eleştiri, özelleştirme uygulamalarına yönelik atıfta bulunulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Enerji verimliliği için "özelleştirme"nin işaret edilmesi çıkarılan yasanın ruhuna aykırıdır. Özel mülkiyet ile verimlilik arasında bilimsel anlamda hiçbir bağ bugüne kadar kurulamamıştır. Gerçek anlamda verimlilik, enerjinin özellikle de elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımının tek elden ve kamu tarafından yapılması ile mümkün olacaktır. Çünkü enerji verimliliği ciddi bir planlamayı gerektirmekte, bunun da kamu eliyle yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ülkemiz kaynaklarının en iyi şekilde kullanılabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Yapılan düzenlemelerin eksikliklerine rağmen katkı sağlayabilmesi için uygulamada sorunları gidermeye dönük olarak ciddi çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ülkemiz kaynaklarının en iyi şekilde kullanılabilmesi için büyük önem taşıyor. Yapılan düzenlemelerin eksikliklerine rağmen amaca ulaşabilmesi için uygulamada sorunları gidermeye yönelik olarak ciddi çaba gösterilmesi gerekiyor.

